

Handelingsverlegenheid verminderen en Samen Beslissen bevorderen

Kennisbundeling van beschikbare instrumenten die (aanstaande) ouders en professionals ondersteunen bij het bespreekbaar maken van kwetsbaarheid in de periode voor, tijdens en na de zwangerschap.

Screenings- en evaluatievragenlijsten

	R4U 2.0 Risicosignalerings- vragenlijst	ICHOM Uitkomstenset Zwangerschap & Geboorte	PREMS - Perinatal Mental Healthcare Pathways	Screeningsinstrument Ouder & Jonge Kind OOG op veiligheid	Signaleringskaarten (MEE)
Wie is de doelgroep?					
(A.s.) Ouders/ouders met kinderwens				✓	
Zwangere vrouwen		✓	✓		
Zwangere vrouwen en hun partner	✓				
Kraamvrouwen		✓			
Ouders met kinderen t/m 1000 dagen			✓	✓	
Ouders met kinderen 0 t/m 4 jaar				✓	
Ouders met kinderen 4 t/m 18 jaar					
Ouders met LVB				✓	
Ouders met psychiatrische problemen			✓	✓	
Ouders met (psycho)sociale risicofactoren			✓	✓	
Zorgverleners (intermediair)	✓	✓			✓
Wie zijn de gebruikers?					
Vertoekundig zorgverleners (vertokundigen, gynaecologen, artsen in opleiding, verpleegkundigen)	✓	✓			✓
Kraamverzorgenden					✓
Jeugdartsen en -verpleegkundigen					
Jeugdhulpverleners				✓	
Wijkteam/hulpverleners sociaal domein				✓	✓
Cliënten/patiënten/ (a.s.) ouders	✓	✓	✓		
Hulpverleners mentale gezondheidszorg			✓		
Onderwijs					
Welke onderwerpen komen aan bod?					
Kinderwens					
Opvoedvaardigheden/ouderschap	✓			✓	
Veiligheid i.r.t. ontwikkeling kind				✓	
Zwangerschap/zorg	✓	✓			
Medische (risico)factoren		✓			
(Psycho)sociale risicofactoren en leefstijl	✓	✓		✓	✓
Ervaringen		✓	✓	✓	
Voortlichting					
Zelfredzaamheid				✓	
Wat is het doel?					
Signalering/screening	✓	✓		✓	✓
Diagnostiek					
Goede gespreksvoering	✓	✓	✓	✓	✓
Passende zorg	✓	✓		✓	
Samen Beslissen over zorg- en hulpverlening		✓		✓	
Effectmeting		✓		✓	
Zorgevaluatie		✓	✓	✓	
Toeleiding	✓			✓	
Risicotaxatie				✓	
Gegevensoverdracht		✓			
Voorbereiding ouderschap		✓			

	R4U 2.0 Risicosignaleringsvragenlijst	ICHOM Uitkomstenset Zwangerschap & Geboorte	PREMS - Perinatal Mental Healthcare Pathways	Screeningsinstrument Ouder & Jonge Kind OOG op veiligheid	Signaleringskaarten (MEE)
Werkwijze	R4U wordt bij iedere zwangere uitgevraagd tijdens intake in 1e trimester en uitkomsten worden besproken tijdens consult om zo vroegtijdig juiste zorg- en hulpverlening in te zetten.	Cliënt ontvangt 2x tijdens haar zwangerschap, 1x tijdens kraambed en 2x postpartum een vragenlijst die zij zelf invult voorafgaand consult met zorgverlener. PROMs en PREMs worden besproken in spreekkamer, worden gebruikt voor samen beslissen.	Patiënt ontvangt vragenlijst postpartum aan einde van POP zorgpad en wordt besproken in de spreekkamer.	Focus ligt op veiligheid; er vindt een gesprek met ouders plaats aan de hand van een vragenlijst. Hiermee kan de screener de items uit het screeningsinstrument objectiveren. De vragen zijn uitgangspunt voor het gesprek met ouders, terwijl tegelijkertijd geobserveerd wordt in hoeverre gegeven antwoorden ook in de praktijk worden gebracht. De combinatie van antwoorden en geobserveerde gedragingen leidt vervolgens tot een score op een 5-puntsschaal. De veiligheid van het kind en de opvoedvaardigheden van de ouder worden in kaart gebracht. Wanneer de veiligheid ontoereikend is, is het van belang na te gaan in hoeverre groei en/of verandering mogelijk geacht worden. O.b.v. de uitkomsten van de screening kunnen doelen voor de hulpverlening worden vastgesteld, benodigde acties worden bepaald en afspraken worden gemaakt t.a.v. het perspectief van het kind/het gezin.	Voor professionals, ter ondersteuning van het signaleren van een LVB, inclusief tips daar in het contact direct beter op aan te sluiten.
Succesfactoren werkwijze	<ol style="list-style-type: none"> Voorbeeldvragen per uit te vragen risicofactor Bepaalde taboe-/lastige onderwerpen worden bespreekbaar Zorgverlener heeft bij iedere risicofactor verwijzing naar zorgpad, meer informatie etc. Training door Wilde Kastanje over gespreksvaardigheden voorafgaand ingebruikname Systematische werkwijze; bij iedereen worden de risicofactoren uitgevraagd Zeven domeinen risicofactoren: gezinsituatie, werk&inkomen, communicatie&opleiding, leefstijl, vorige/huidige zwangerschap, mentaal welzijn en ouderschap 	<ol style="list-style-type: none"> Patiënt gerapporteerde uitkomsten en ervaringen van de zwangerschap vormen basis voor consult en samen beslissen. Bespreken wat cliënt belangrijk vindt in haar situatie Bepaalde taboe-/lastige onderwerpen worden bespreekbaar. cliënt kan thuis consult voorbereiden. Systematische werkwijze; bij iedereen worden de risicofactoren uitgevraagd. 	<ol style="list-style-type: none"> Ervaringen van patient met POP zorg systematisch geevalueerd en nabesproken. Dit vormt de basis van verder doorontwikkelen en verbeteren van POP zorg. 	<ol style="list-style-type: none"> Zowel screeningsinstrument als evaluatie-instrument. Zowel fysieke veiligheid van het kind, als ook emotionele en pedagogische veiligheid Uitgangspunt zijn de domeinen van Framework for the Assessment of Children in Need and their Families (Department of Health, 2000). Daarnaast is rekening gehouden met o.a. LIRIK en Care NL Informatie vanuit gespreksvoering wordt gekoppeld aan informatie uit observatie. Vragen worden op waardenvrije manier gesteld. Er is gebruik gemaakt van inzichten uit onderzoek specifiek met betrekking tot risico- en beschermende factoren bij ouders met LVB. Het instrument kan helpen om tot een zorgvuldig en meer objectief advies te komen in het besluitvormingsproces over uithuisplaatsing en/of objectieve onderbouwing m.b.t. thuisplaatsing van kind wat eerder uit huis geplaatst is. De richtlijn voor uithuisplaatsing van het NJI is meegenomen in het instrument. Alle professionals die deel uitmaken van JOP zijn/worden geschoold in het werken met het screeningsinstrument Het instrument wordt gevalideerd en onderzocht op betrouwbaarheid. Er wordt app ontwikkeld, die het werken met het screening-instrument zal vergemakkelijken. 	Een praktisch overzicht om de signalen van een mogelijke licht verstandelijke beperking (LVB) te herkennen en op de beperking aan te sluiten in je contact.
Is de methode gevalideerd?	Ja	Ja	Niet in Nederland	Nog niet	
Meer informatie	<p>Hiske Ernst h.ernst-smelt@erasmusmc.nl</p> <p>© Erasmus MC, Afdeling Verloskunde & Gynaecologie</p>	<p>Hiske Ernst h.ernst-smelt@erasmusmc.nl</p> <p>www.waardegedevengeboortezorg.nl</p>	<p>Birit Broekman & Hansje Heller b.f.p.broekman@olvg.nl</p> <p>The Perinatal Mental Health Care Pathways</p>	<p>Marjo Geilen marjo.geilen@bjzlimburg.nl</p> <p>Bureau Jeugdzorg Limburg</p> <p>Kim Donckers k.donckers@moventisggz.nl</p> <p>Moventis GGZ</p>	<p>Stefan Dalmeijer MEE Samen</p> <p>info@meesamen.nl</p>

Disclaimer

Dit overzicht kwam tot stand door een samenwerking van de hier genoemde ZonMw-projecten. Het doel van de samenwerking is kennisdeling rondom verminderen handelingsverlegenheid bij het bespreken van kwetsbare situaties tijdens de eerste 1000 dagen. Deze projecten gebruiken of ontwikkelen de instrumenten in dit overzicht, met hun samenwerkingspartners. Het heeft niet de intentie uitputtend te zijn (september 2023).

Neem voor meer informatie contact op met Hiske Ernst-Smelt, Erasmus MC: h.ernst-smelt@erasmusmc.nl.

